

ЎЗБЕКИСТОНДА ДАСТЛАБКИ КАСАБА УЮШМАЛАРИ

1905 йилда ташкил этилган

АОКАда ўтказилган брифингда Ўзбекистон касабалари Федерацияси раиси маслаҳатчиси Ҳаётжон Шарипов Ўзбекистон касабалари уюшмалари ташкил топганлигининг 120 йиллиги юзасидан маълумот берди:

Ўзбекистон касабалари Федерацияси томонидан касабалар уюшмаларининг жамиятдаги ролини ошириш асосида мазкур жамоат ташкилотининг тарихи, хусусан, илк касабачилик ҳаракатининг пайдо бўлиши омилларини ўрганиш борасида ҳам тизимли ишлар олиб борилмоқда. Худди шу мақсадда махсус ишчи

гуруҳи тузилиб, Ўзбекистон Фандар Академияси Тарих институти, Ўзбекистон Миллий архиви, Ўзбекистон Кинофотофоно ҳужжатлари Миллий архиви, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси архиви, Ўзбекистон Миллий кутубонасининг Нодир, алоҳида қимматли ва ноёб нашрлар бўлими, Ўзбекистон тарихи музейи ва бошқа қатор илмий муассасаларда етук тарихчи олимлар, илмий ходимлар, шарқшунослар билан тадқиқот ишлари олиб борилди.

Бундан ташқари, Россия Федерациясининг Санкт-Петербург шаҳрида joyлашган Россия давлат тарихи архиви фонди ҳамда Россия миллий кутубонасида беш мингдан ортиқ ҳужжатлар устида ўрганишлар олиб борилиб, Ўзбекистон касабалари уюшмалари тарихига оид қимматли маълумотлар аниқланди. Шунингдек, Туркистон генерал губернаторлигида ишчилар ҳаракати оид чоп этилган «Туркистон», «Ишчилар дунёси», «Хуршид», «Тараққий» ва «Самарқанд» газеталарининг 500 дан ортиқ сонлари ўрганилди.

Тарихий манбалар ишчи-ҳодимларнинг илк касабалар уюшмалари XIX асрнинг иккинчи ярмида Англия ва Америкада вужудга келган бўлса, XX асрнинг бошларида Туркистон ўлкасида илк касабачилик ҳаракати бошланганлигини кўрсатмоқда. Тадқиқотларга кўра, бутун жаҳонда бўлгани каби, Туркистон заминидан ҳам касабалар уюшмалари пайдо бўлишдан олдин ишчи-хизматчилар турли тўғарак, йиғин ва уюшмаларга бирлаша бошлаган. 1905 йилда Тошкентда ишчиларнинг 15 та ана шундай тўғарак фаолият юритган.

Тадқиқотларга кўра, Ўзбекистон касабалар уюшмалари қарийб 120 йиллик тарихга эга бўлиб, ўлкада илк касабалар уюшмалари 1905 йилда темир йўл ишчилари ва алоқа ходимлари томонидан ташкил этилган. 1905 йилнинг кузида темир йўл уюшмаси Туркистон бўлими ташкил этилган. 1906 йилнинг бошида у Ўрта Осиё ва Оренбург - Тошкент темир йўлларининг 8 миң нафар ишчи-ҳодимини ўзида бирлаштирган. 1906 йилнинг 1 июлида Тошкентда бўлиб ўтган Бутурроссия темир йўл уюшмаси Туркистон бўлимининг биринчи қурултоида Ўрта Осиё ва Оренбург - Тошкент темир йўллари ишчи-ҳодимларининг Устави қабул қилинган. Ушбу ҳужжатнинг нусхаси Ўзбекистон касабалар уюшмалари тарихи музейида сақланмоқда.

Архив ҳужжатларида 1905 йил 24 октябрда Тошкентда Почта-телеграф ишчиларининг умумий йиғилиши бўлиб ўтгани, унда Почта-телеграф уюшмасининг Туркистон бўлимини ташкил этиш буйича қарор қабул қилингани, ушбу ишларни бошқариш учун кўмита аъзолари сайлангани баён этилган.

1905 йилнинг февралда Ўрта Осиё темир йўллари Тошкентдаги бош устанонасида Оренбург - Тошкент темир йўлининг тахминан 400, Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бош устаноналарининг қарийб 800 нафар ишчиси ўз раҳбариятлари олдида 19 банддан иборат талабларни кўйишган. Ишчи-ҳодимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялашга қаратилган бу талабнама бутунги кундаги Жамоа шартномаларининг асл мазмунининг ифодаси дейиш мумкин.

«Самарқанд» газетасининг 1905 йил 10 июндаги 116-сонидан чоп этилган «Темир йўл ишчилари уюшмаси» номли мақолада темир йўл тизимида турли касб эгалари ва ишчи-хизматчиларни қамраб оладиган ва бирлаштирадиган касабалар уюшмаларини тузиш зарурати туғилгани таъкидланган.

1905 йилнинг 13-20 декабрь кунлари Ўрта Осиё темир йўллари ишчи ва ижтимоий уюшмаларининг I Қурултои йўл қўзғалиши, Унда январь ойидан эътиборан 8 соатлик иш кунини белгилаш тўғрисида қарор қабул қилинган. Ушбу тарихий қарорнинг қабул қилинганлиги касабалар уюшмалари ҳаракати фаолларининг йирик ғалабасидир.

Шунингдек, «Русский Туркестан» газетасининг 1905 йил декабрь ойидаги 264-сонидан Тошкентда Идора ходимлари ва бухгалтерлар касабалар уюшмаси ташкил этилаётгани тўғрисида хабар берилган.

«Туркестан», «Туркестанские ведомости», «Туркестанский курьер», «Новый путь», «Вперед» газеталарида 1905-1906 йилларда нашр этилган мақола ва хабарномаларга кўра, Тикувчи ва этикдўзлар касабалар уюшмаси, Официант, ошпаз ва уй хизматкорлари касабалар уюшмаси, Матбаа ходимлари касабалар уюшмаси, Тошкент Механика ишлаб чиқариш заводи ишчилари касабалар уюшмаси, Қурувчилар касабалар уюшмаси, фельдшер, фельдшер аёллар ва ҳамширалар касабалар уюшмаси каби касабалар ташкилотларининг таъсис йиғилишлари ўтказилган.

Бундан ташқари Туркистон касабалар уюшмалари 1906 йилдаёқ ўз фаолиятини янада ривожлантириш, аъзоларини зарур билим ва кўникмалар билан қуроллантириш мақсадида Тошкент шаҳрида ўз кутубонасини очганлиги аниқланди. Ушбу маълумот Туркистон заминидан касабалар уюшмаларига бўлган қизиқишнинг юқори салмоғини белгилаш билан бирга, ўлка касабалар уюшмалари илк қадамларини билим ва маърифат асосида ташлаганликларидан далолат беради.

Ушбу хулосалар ҳақиқатан ҳам Туркистон заминидан илк касабалар уюшмалари 1905 йилда вужудга келганини тасдиқлайди. Бу эса, келаятган 2025 йилда мамлакат касабалар уюшмалари ташкил топганига 120 йил тўлишини ёрқин намоян эъти.

Ўз мухбиримиз

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг таклифига биноан Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсух 23 июнь куни давлат ташрифи билан мамлакатимизга келди.

ТАШРИФ ДАВОМИДА:

24 июнь куни Кўксарой қароргоҳида мамлакатимизга давлат ташрифини амалга ошираётган Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсухнинг расмий кутиб олиш маросими бўлди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсух икки мамлакат расмий делегациялари иштирокида музокара ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсухнинг самарали музокаралари якунида икки томонлама ҳужжатларни имзолаш маросими бўлиб ўтди.

Етакчилар Давлатлараро муносабатлар ва ҳамкорлик тўғрисидаги қўшма баёнотни имзоладилар.

Давлат ташрифи давомида жами 14 та ҳужжат имзоланди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсух олий даражадаги музокаралар якунлари буйича оммавий ахборот воситалари вакиллари учун баёнот бердилар.

Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев ва Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсух икки мамлакат ишбилармон доиралари вакиллари билан учрашув ўтказдилар.

Олий даражадаги Ўзбекистон-Мўғулистон муносабатлари якунлангач, Кўксарой қароргоҳида дарахт экиш маросими бўлиб ўтди.

Президентлар Шавкат Мирзиёев ва Ухнаагийн Хурэлсух халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик, икки томонлама муносабатлар тарихида янги саҳифа очишга бўлган ўзаро интилиш рамзи сифатида Фахрий меҳмонлар хиёбонида дарахт экидилар.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Мўғулистон Президенти Ухнаагийн Хурэлсух биргаликда Тошкент шаҳридаги Технопаркка ташриф буюрдилар.

Эълон

ЖХИЕФ Ёшлар тармоғи тарихида илк бор Марказий Осиёдан вакил ҳамраис лавозимига сайланди

Жорий йилнинг 15-16 июнь кунлари Бухарест шаҳрида Жамоат хизмати Интернационал Европа Федерацияси (ЖХИЕФ) Ёшлар тармоғининг йиллик йиғилиши доирасида ЖХИЕФ Ёшлар кенгаши бошқарув кўмитасининг 15 та ҳамраис лавозимига сайловлар бўлиб ўтди. Ушбу учрашувда Европа ва Марказий Осиёнинг 24 давлатидан 40 дан ортиқ ёшлар вакили иштирок этди. ЖХИЕФ Ёшлар тармоғи ташкил этилган бери (2010 йил) илк бор Марказий Осиёдан Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касабалар уюшмаси Республика кенгашининг Халқаро ва жамоатчилик билан алоқалар бўйича бош мутахассиси Зафар Ҳасанов бир овоздан ҳамраис этиб сайланди.

Ёшлар кенгаши бошқарув кўмитасининг ҳамраиси ЖХИЕФнинг навбатдаги Конгрессига ҳамда 5 йил муддатга сайланади. ЖХИЕФ Ёшлар кенгаши бошқарув кўмитасининг мақсади ёш касабалар уюшма ходимларини бирлаштириш ва уларни турли фаолият соҳаларида ўқитишдир.

Ўз мухбиримиз

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ МЕҲНАТ ВА ИЖТИМОЙ МУНОСАБАТЛАР АКАДЕМИЯСИ 2024/2025 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ ТАЪЛИМНИНГ БАКАЛАВР Йўналиши бўйича АБИТУРИЕНТЛАР ҚАБУЛИНИ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ!

Марказий Осиёда ягона бўлган ушбу нодавлат таълим муассасаси меҳнат ва ижтимоий муносабатлар соҳасига олий маълумотли етук кадрларни тайёрлаб беради.

2024/2025 ўқув йили Меҳнат ва ижтимоий муносабатлар Академиясининг Меҳнат соҳасини бошқариш факультети:

- * Меҳнат муҳофазаси ва санаят хавфсизлиги
- * Ҳаёт фаолияти хавфсизлиги
- * Инсон ресурсларини бошқариш
- * Ижтимоий иш (соҳалар бўйича)
- * Психология (фаолият турлари бўйича)
- * Менежмент
- * Юриспруденция

Йўналишларида таълим олиш учун талабалар қабул қилинади.

Академияда ўқиш ўзбек ва рус тилларида, тўлов-контракт асосида олиб борилади. Ўқиш муддати 4 йил.

Қабул учун абитуриентлар куйидаги ҳужжатларни тақдим этидилар:

ректор номига ариза;

паспорт нусхаси;
ўрта махсус маълумот тўғрисидаги диплом ёки 11-синфни битирганлиги тўғрисидаги шаходатноманинг нусхаси;
абитуриентнинг 3x4 ҳажмдаги фотосурати.

Ҳужжатлар кундузги бўлимга 2024 йил 1 апрелдан 25 августгача;

сиртқи бўлимга эса 1 апрелдан 1 октябргача Тошкент шаҳри, Мирзо Улуғбек тумани, «Алишеробод» МФЙ, Миллий бог кўчаси, 7-уй ёки <https://atso.uz> электрон манзили орқали қабул қилинади.

Қабул жараёни тўғрисидаги батафсил маълумотларни (71) 265-01-64, (55) 506-01-50 телефон рақамлари ва <https://atso.uz> веб-сайти орқали олишингиз мумкин.

Унутманг, Академияга ҳужжат топшириш орқали ўз келажагингиз учун улкан инвестиция киритасиз!

Ўзбекистон касабалар уюшмалари Федерацияси Меҳнат ва ижтимоий муносабатлар Академияси

